

PROGRAM "PRO ŽIVOT"

KONCEPCE PROGRAMU

SPECIFICKÉ VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE

1. HISTORIE PROGRAMU „PRO ŽIVOT“

Mateřskou organizací, která mezi své aktivity zařadila tento program, je Národní iniciativa pro život, o.p.s. (NIŽ). Je státem registrovaná obecně prospěšná společnost, jejímž cílem je ochrana základního lidského práva, práva na život od okamžiku početí do přirozené smrti. Byla založena Pavlou a Ondřejem Novákovými v roce 1994 jako nadace, v roce 1999 pak byla dle nové legislativy transformována na obecně prospěšnou společnost.

V průběhu let se NIŽ dostala do povědomí české veřejnosti pořádáním odborných přednášek a seminářů, Pochodů pro život a prezentací pro-life problematiky v regionálních rozhlasových stanicích. Publikovala také 25 000 letáků „Kdy začíná život?“ a 1 000 plakátů „Prvních 9 měsíců“ určených k distribuci do škol a gynekologických ordinací.

V následujících letech se těžiště činnosti organizace postupně přesunulo na pořádání preventivních programů ve školách a vzdělávání pedagogů.

Lektoři NIŽ navštěvují především základní školy v jednotlivých krajích s lekci programu "Pro život". Preventivní program respektuje, že se dítě v křehkém období dospívání teprve učí přijímat odpovědnost za své činy. Leckdy dojde k rozhodnutím, která mohou ovlivnit celý budoucí život mladého člověka (např. volby partnera, nástup rizikového chování). Program chce být mladým lidem pomocí v tomto čase plném úskalí a pomoci jim předejít projevům rizikového chování.

2. PODSTATA PROGRAMU „PRO ŽIVOT“

2.1 POSLÁNÍ PROGRAMU

Posláním programu je inspirovat žáky k pozitivnímu pohledu na sebe sama, na život, na lidskou důstojnost, lásku, manželství či partnerství a ukázat pozitivní význam lidské sexuality ve vztahu lásky.

Posláním programu je přispět k prevenci sexuálního rizikového chování žáků, mezi které patří předčasné zahájení pohlavního života, promiskuita, nechráněný pohlavní styk, pohlavní styk s rizikovými partnery, předčasné mateřství a rodičovství. Program záměrně oslovuje žáky už od mladšího školního věku, směřuje a vychovává k odpovědnosti za navazování partnerských vztahů, vyzdvihuje hodnoty jako je věrnost, panenství a vede mladé lidi k tomu, aby přistupovali k sexu odpovědně, zdrženlivě a viděli sex z hlediska zdraví a trvalých partnerských vztahů. Snahou lektorů je, aby mladí lidé získali informace, sebevědomí, úctu k druhému pohlaví, byli povzbuzeni v sebeovládání. Cílem je snížení rizikového chování mládeže, snížení rozvodovosti a počtu nechtěných těhotenství. Nabízíme poradenství, a kontakty na příslušná odborná pracoviště.

2.2 CÍLE LEKCÍ PROGRAMU

Moje cesta na svět

Znalosti

- ✓ žák ví, že existuje sexuální chování a vnímá sexualitu jako přirozenou součást života
- ✓ ví obecně, jak vzniká a rodí se dítě
- ✓ chápe rozdíly mezi chlapci a dívkami
- ✓ chápe důležitost láskyplného prostředí pro narození a výchovu dítěte

Dovednosti:

- ✓ uplatňuje samostatné rozhodování

- ✓ umí projevi souhlas i nesouhlas v záležitostech zdraví a těla

Kompetence:

- ✓ je schopen si vyhledat potřebné informace
- ✓ je schopen učinit informovaná rozhodnutí
- ✓ je schopen aplikovat osvojené znalosti a dovednosti do modelových situací sexuálního chování

Moje cesta na svět PLUS

Znalosti:

- ✓ zná rozdíly mezi průběhem dospívání u dívek a chlapců
- ✓ ví, jak probíhá zdravý menstruační cyklus
- ✓ chápe, jak probíhá vývoj dítěte uvnitř matky
- ✓ identifikuje věci, které mohou poškodit plod
- ✓ uvědomuje si hodnotu lidského života, včetně života nenarozeného a vlastního
- ✓ ví, jak se má chovat k osobám opačného pohlaví

Dovednosti:

- ✓ uplatňuje získané znalosti v přístupu ke svému tělu
- ✓ umí respektovat druhé
- ✓ umí odmítnout projevy nákonnosti, které mu jsou nepříjemné
- ✓ uplatňuje etické a morální hodnoty týkající se sexuálního chování a mezilidských vztahů
- ✓ umí si najít potřebné informace ohledně dospívání a sexuálního chování

Kompetence:

- ✓ spolupracuje při výuce a klade otázky, které jej zajímají
- ✓ je schopné zjistit si odpovědi na své otázky v dané problematice
- ✓ je způsobilé disponovat znalostmi a dovednosti potřebnými pro vstup do puberty

Prevence neplánovaných těhotenství a interrupcí

Znalosti:

- ✓ má dostatek informací o antikocepčních prostředcích a ví, co je bezpečný sex
- ✓ chápe význam a výhody plánovaného rodičovství a zná možnosti, jak řešit neplánované těhotenství
- ✓ rozlišuje znaky a hodnoty trvalého partnerského vztahu
- ✓ ví, jak předcházet neplánovanému těhotenství
- ✓ zná rizika spojená s časným a dlouhodobým užíváním HAK
- ✓ ví, jak probíhá porod
- ✓ ví, kam se obrát v případě podezření na neplánované těhotenství

- ✓ uvědomuje si zodpovědnost za rozhodnutí mít dítě

Dovednosti:

- ✓ rozumí srovnání spolehlivosti a účinnosti antikoncepčních metodicky uplatňuje zodpovědné chování v oblasti sexuality
- ✓ umí odhadnout pro něj vhodný způsob antikoncepce
- ✓ umí rozpoznat potencionálně rizikového sexuálního partnera
- ✓ má rozvinutou sebeúctu
- ✓ umí si najít potřebné informace
- ✓ umí si představit, co obnáší rodičovské chování
- ✓ umí si představit, jak funguje normální partnerský vztah
- ✓ umí prezentovat své názory, postoje a myšlenky před skupinou vrstevníků
- ✓ umí identifikovat projevy nebezpečného sexuálního chování a uplatňuje kontrolu nad svým chováním

Kompetence:

- ✓ má jasně profilované postoje, znalosti a dovednosti ve vztahu k sexuálnímu chování
- ✓ je schopen se vyhnout rizikovým sexuálním praktikám
- ✓ zvládne uvědomit si rizika spojená s náhodným sexem
- ✓ má jasně profilované postoje k sexualitě, lásce, partnerství a rodičovství
- ✓ má ujasněné životní priority a postoje ve vztahu k plánovanému těhotenství a rodičovskému chování
- ✓ dokáže projevít sebeúctu a úctu k životu
- ✓ zvládne diskutovat o otázkách sexuality
- ✓ má vytvořené etické normy, hodnoty a postoje, o které se může opřít při důležitých rozhodováních v osobním životě
- ✓ zvládne odmítnout rizikovou sexuální aktivitu a nechtěný styk

2.2.1 DLOUHODOBÉ CÍLE PROGRAMU "PRO ŽIVOT"

NIŽ chce program poskytovat dlouhodobě, na základě odhadu společenské potřeby. Jeví se, že spolupráce školy a poskytovatelů preventivních programů s rodinou, ve které je dítě vychovááno, bude potřebná prakticky trvale, s výhledem do vzdálené budoucnosti.

Dlouhodobými cíli se v organizaci rozumí:

- ✓ Poskytnout program všem školám – zájemcům.
- ✓ Preferovat variantu komplexního programu, tj. všech 3 lekcí, každoročně na dané škole.
- ✓ Vyškolit a zaměstnat další lektory, tím zvýšit kapacitu nabídky pro další kraje.
- ✓ Zajistit finanční zabezpečení a technické zázemí pro lektory

2.2.2 STRATEGICKÉ STŘEDNĚDOBÉ CÍLE

- ✓ poskytnout lekce programu alespoň 7000 účastníkům během každého školního roku,
- ✓ rozšířit lektorský tým (pro školní rok 2018/2019),
- ✓ posílit spolupráci se školními metodiky prevence.

2.3 CÍLOVÁ SKUPINA

2.3.1 ZÁKLADNÍ RÁMEC PROGRAMU

Program „Pro život“ je dostupný žákům základních škol bez ohledu na pohlaví, rasu, jejich politické přesvědčení, náboženství, právní či společenské postavení, fyzický stav a socioekonomické možnosti.

2.3.2 CÍLOVÉ SKUPINY LEKCÍ

Moje cesta na svět:

Věk: mladší školní věk

Náročnost: Nezasažená populace bez výrazné zdravotně-sociální zátěže.

Instituce: Žáci základních škol (3.ročník).

Moje cesta na svět PLUS:

Věk: mladší školní věk

Náročnost: Nezasažená populace bez výrazné zdravotně-sociální zátěže.

Instituce: Žáci základních škol (5.ročník).

Prevence neplánovaných těhotenství a interrupcí:

Věk: Starší školní věk

Náročnost: Nezasažená populace bez výrazné zdravotně-sociální zátěže.

Instituce: Žáci základních škol (9.ročník).

Lekce jsou uzpůsobeny svým tematickým rozsahem, hloubkou záběru i náročností možnostem, potřebám a věku žáků daných tříd ZŠ. Cíle i metody jsou v souladu s příslušnými metodickými doporučeními MŠMT. Lekce prošly pilotáží na základních školách, zpětnou vazbou od vyučujících i metodiků. Lekce jsou pravidelně obsahově i metodicky aktualizovány a pomocí evaluačních nástrojů korigovány.

3. ETICKÝ KODEX PRACOVNÍKŮ V PROGRAMU

Kodex je pro pracovníky programu závazný.

Porušování tohoto kodexu může být posuzováno jako porušování pracovní kázně se všemi vyplývajícími důsledky.

Pracovníků se týká ohlašovací povinnost pouze v případech určených platnými zákony ČR.

3.1 OBECNÉ ETICKÉ ZÁSADY

- A. Činnost a aktivity organizace jsou založeny na hodnotách důstojnosti každé lidské osoby a lidských práv, která jsou vyjádřena v Chartě lidských práv Spojených národů a v Listině základních práv a svobod; dále se řídí zákony tohoto státu.
- B. Pracovník ctí nezadatelnou důstojnost každé osoby bez ohledu na její původ, etnickou příslušnost, mateřský jazyk, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské vyznání, politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.
- C. Mezi základní hodnoty řadíme lidskou důstojnost, svobodu, právo na seberealizaci, soukromí, důvěrnost a autonomii.
- D. Právo každého jedince na seberealizaci má hranici, pokud dochází k omezení takového práva u druhých osob.
- E. Profesionální odpovědnost má prioritu před osobními zájmy.

3.2 ETICKÉ ZÁSADY VE VZTAHU KE KLIENTŮM

- F. Pracovník respektuje klienta jako rovnocenného partnera se všemi občanskými právy a povinnostmi, včetně jeho zodpovědnosti za své zdraví.
- G. Respektování osobnosti a lidské důstojnosti – pracovník dodržuje tyto postoje:
 - a. východiskem při jednání s účastníkem programu je úcta k osobě a k její důstojnosti,
 - b. úcta k individualitě a respekt k odlišnosti,
 - c. nesnižuje se důstojnost klienta ani v emočně vypjaté situaci,
 - d. respektuje právo klienta vyjádřit vlastní názory, postoje, pocity, přání, potřeby a rozhodnutí,
 - e. ctí a naplňuje právo klienta na podložené informace.
- H. Respektování práva na soukromí a důvěrnosti sdělení.
 - a. data a informace požaduje jen s ohledem na potřebnost při zajištění služeb ve prospěch klienta,
 - b. považuje vše, co je vysloveno účastníky, za důvěrné (citlivé údaje),
 - c. žádnou informaci o klientovi nepoužije bez jeho souhlasu,
 - d. pokud použije získané informace (např. ke studijním účelům – kazuistiky, statistické zpracování, zprávy pro instituce), vždy garantuje anonymitu osobních a citlivých údajů.
- I. V případě střetu zájmů pracovník včas upozorní klienta na tuto možnou kolizi a odkáže jej na možnost nebo organizaci, kde tato okolnost nehrozí.
- J. Profil pracovníka:
 - a. je vybaven dostatečnou mírou odborných informací,
 - b. stále prohlubuje své znalosti, samostudiem, případně celoživotním vzděláváním,
 - c. projevuje dobrou vůli pomáhat na základě znalostí, dovedností a zkušeností jednotlivcům i skupinám při jejich rozvoji,
 - d. pohotově reaguje na dění ve skupině, dovede rozlišit, nakolik má rozvinout téma,
 - e. je zdvořilý a jedná podle pravidel společenského chování,
 - f. vyzařuje úctu a respekt,
 - g. srozumitelně se vyjadřuje,
 - h. oceňuje přátelskou atmosféru a humor, aktivně ji vytváří,

- i. při reakci na názor účastníka mu vždy dovede projevit ocenění,
 - j. v případě řešení problémů hledá možnosti, jak příslušníky cílové skupiny do řešení zainteresovat.
- K. Pracovník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti se svým působením v preventivním programu a které se vztahují k cílové skupině;
- a. povinnosti mlčenlivosti jej může zbavit nebo její zákonný zástupce písemným prohlášením,
 - b. i v případě písemného záznamu o zbavení mlčenlivosti pracovník situaci zváží a – pokud to vyhodnotí jako vhodné v zájmu klienta – mlčenlivost dále zachová,
 - c. výše uvedeným nejsou dotčena příslušná ustanovení trestního řádu a povinnost vypovídat před orgány činnými v trestním řízení.

3.3 ETICKÉ ZÁSADY VE VZTAHU K ZAMĚSTNAVATELI

- L. Pracovník přijímá a uplatňuje závazky v souvislosti s tímto kodexem v návaznosti na to, že zaměstnavatel vytváří podmínky, které to umožňují.
- M. Pracovník plní odpovědně své povinnosti vyplývající za závazků svému zaměstnavateli, případně ze závazků dobrovolnické smlouvy.
- N. Pracovník dodržuje určenou pracovní dobu, a to s ohledem na případy, které vyžadují neodkladné řešení.
- O. Pracovník se snaží ovlivňovat pracovní postupy s ohledem na co nejvyšší úroveň služeb.
- P. Pracovník jedná v duchu etických zásad koležiality:
- a. respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů a ostatních odborných pracovníků, spoluprací s nimi zvyšuje kvalitu poskytované služby,
 - b. respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů, připomínky k nim sděluje diskrétně a vhodným způsobem,
 - c. předává-li klienta do péče kolegovi nebo jinému odborníkovi, pak jej, po vydání klientova písemného souhlasu, může informovat o dosavadním průběhu interakce při realizaci programu,
 - d. upřednostňuje týmovou práci před separací a individualistickým pojetím služby.
- Q. Etické zásady ve vztahu k odbornosti – pracovník má:
- a. zajistit, udržet a rozvíjet svou profesionální kompetenci,
 - b. aktivně využívat supervizi,
 - c. mít snahu o zvyšování odborné úrovně své práce,
 - d. zvyšovat své znalosti celoživotním vzděláváním,
 - e. dbát na udržování prestiže své služby.

4. PRÁVA KLIENTŮ PROGRAMU

Klientem se rozumí objednavatel programu, tedy škola, školské zařízení, skupina účastníků, tedy zpravidla třída a jednotlivec – žák, rodič, zákonný zástupce.

- Program je klientům dostupný bez ohledu na rasu, původ, národnost, pohlaví, náboženské vyznání, politické přesvědčení, právní či společenské postavení a socioekonomické možnosti.
- S ohledem na povahu programu se zohledňuje věk účastníků, aby byla zachována pedagogická zásada přiměřenosti, ze stejného důvodu se zohledňuje případný nefyziologický psychický stav.
- Klient má právo být seznámen s posláním a cíli programu i organizace.
- Klient má právo na kvalifikované zajištění programu (odborná, profesionální práce, prováděná s porozuměním).
- Účastník preventivního programu má právo na to, že:
 - a. je respektován jako svébytná osoba,
 - b. je respektována jeho lidská důstojnost,
 - c. je respektována jeho svobodná vůle,
 - d. je pro něj vytvořeno podpůrné prostředí bez projevů rizikového chování,
 - e. zaujímá vlastní stanoviska a vyjadřuje vlastní názory – při zachování pravidel

- komunikace,
- f. dostane přiměřený prostor k vyjádření svého názoru v diskusi,
 - g. je zachovávána diskrétnost a průběh programu se nezveřejňuje mimo skupinu (s výjimkou intervize a supervize – anonymně - a situací, kdy je klienty dán výslovný souhlas),
 - h. je tedy zachováno soukromí účastníka a důvěrnost jeho sdělení,
 - i. v rámci preventivního programu organizace nezískává a neukládá jeho osobní údaje,
 - j. je dodržován soulad s veškerou platnou legislativou.
- Účastník nebo jeho zákonný zástupce má právo zbavit lektora jeho mlčenlivosti o skutečnostech, které se ho týkají, a to písemným prohlášením; výjimkou je oznamovací povinnost, vyplývající ze zákona.
 - V případě potřeby jsou účastníkovi dostupné informace a poradenství při řešení osobního problému a doporučení následné péče; pracovník programu účastníka v tomto postupu podporuje.
 - Účastník má právo na podání stížnosti a je mu přístupný stanovený postup podání stížnosti.
 - Práva a povinnosti klienta a poskytovatele programu jsou uvedeny v „Smlouvě o realizaci programu“.

5. PERSONÁLNÍ PRÁCE

5.1 PRACOVNÍ TÝM

Personální oblast a tedy i výběr a příjem nových zaměstnanců v souladu s platnými právními normami, především se zákonem č.262/2006 Sb. Zákoníku práce, má na starosti ředitel organizace. Zodpovídá za výběr zdrojů vhodných kandidátů a za efektivní výběrové metody. Výběr pracovníka probíhá formou výběrového řízení.

Podmínkou pro přijetí zaměstnance na pozici lektora preventivního programu je:

- ukončené středoškolské vzdělání (vítáno vzdělání VŠ pedagogické, sociální, zdravotní),
- kurz primární prevence v min. délce 40 hodin,
- absolvování specializačního interního kurzu NIŽ k jednotlivým lekcím a úspěšné složení zkoušky.

Lektor preventivního programu může být s organizací v hlavním pracovním poměru, uzavřít dohodu o provedení práce či uskutečňovat zadanou práci jako osoba samostatně výdělečně činná.

Tyto a další skutečnosti, jako praxe, vzdělávání a podpora zaměstnanců, individuální plán vzdělávání upravuje samostatný dokument Personální a mzdová agenda.

5.2 ODBORNÁ A ORGANIZAČNÍ SETKÁNÍ

Porady vedoucího lektorské práce s týmem lektorů, intervizní setkání a náslechy upravuje samostatný dokument Personální a mzdová agenda.

Lektorský tým má garantovány **supervizní skupinové setkání** s externím supervizorem, a to 2x ročně, v délce 3hodin. Účelem supervize je udržovat a rozvíjet kvalitu poskytovaných služeb.

Za tímto účelem má organizace pro každý kalendářní rok uzavřenu smlouvu s externím supervizorem na poskytování skupinové supervize.